

דפוסי ניהול של רצועת החוף והים בישראל

מודי ברכה, דר. אורלי רונן, אורלי בביצקי

סקר מצב קיים: מנגנונים ודפוסי ניהול ברשויות החוף

מטרות הסקירה:

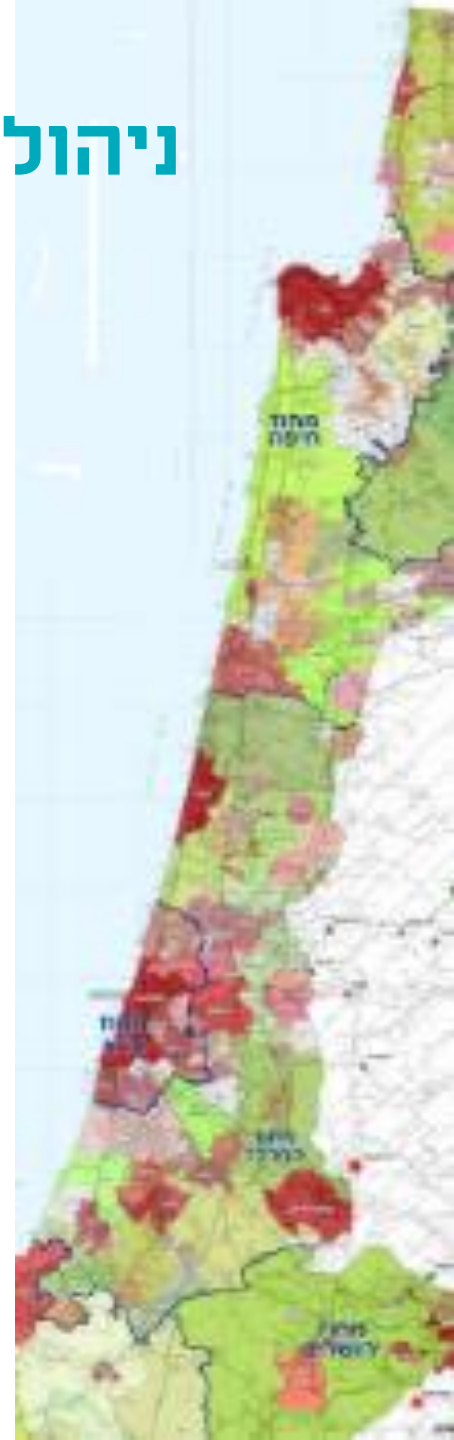
- יצירת פרופיל רשויות החוף בישראל
- זיהוי חסמים, אתגרים והזדמנויות
- זיהוי מנגנונים ודפוסי ניהול ברשויות

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- פרופיל רצועות החוף המוניציפליות
- מנגנוני ניהול
- כיווני פיתוח רצועת החוף והים
- שיתופי פעולה
- שימור טבע ואקולוגיה בחוף ובים
- רצועת החוף והקהילה

2.5 מיליון
תושבים

15
רשויות מקומיות

ק"מ 196

7 מועצות
אזוריות

93 חופים
מוכרזים

- מטה אשר • נהריה • עכו • קריית ים • חיפה • טירת כרמל • חוף כרמל • ג'סר א-זרקא • חדרה • עמק חפר • חוף השרון • נתניה • הרצליה • תל אביב יפו • בת ים • ראשון לציון • גן רווה • אשדוד • באר טוביה • אשקלון • חוף אשקלון • אילת

פרופיל רשויות החוף בישראל

שם רשות	אורך חוף לרשות	מס תושבים לרשות	יחס אורח לתושב	מספר חופים מוסדרים	מספר מבקרים שנתי (באלפים)
מטה אשר	11	25,000	80	5	2,000
נהריה	6	53,000	19	3	1,000
עכו	8	47,000	21	2	1,000
קרית ים	3	50,000	20	2	1,000
חיפה	18	270,000	11	12	3,000
טירת כרמל	3	21,300	אין נתונים	1	אין נתונים
חוף כרמל	34	30,000	33	5	1,000
ג'אסר אל זרקא	1	14,000	6	1	80
חדרה	7	84,000	12	2	1,000
עמק חפר	7	40,000	29		1,150
נתניה	10	245,000	10	8	2,500
הרצליה	7	93,000	11	7	1,000
חוף השרון	7	11,300	7	1	80
תל אביב-יפו	14	443,900	20	13	9,000
בת ים	4	130,000	154	6	2,000
ראשון לציון	7	245,648	10	6	2,500
גן רווה	7	6,000	-	1	אין נתונים
אשדוד	12	220,883	1	7	200
אשקלון	13	132,557	2	6	200
באר טוביה	1	18,600	-		אין נתונים
חוף אשקלון	6	14,700	136	1	2,000
אילת	12	67,000	45	5	3,000

פרופיל רשויות החוף בישראל – דגל כחול וחוף נקי

שם רשות	דגל כחול	חוף נקי
מטה אשר		3 נקי מאוד
נהריה		1 בינוני
עכו		1 בינוני 1 נקי מאוד
קרית ים		1 נקי
חיפה	8	2 נקי
טירת כרמל		1 מלוכלך
חוף כרמל		3 נקי מאוד 4 נקי 1 בינוני
ג'אסר אל זרקא		1 נקי מאוד
חדרה		1 נקי מאוד
עמק חפר		1 נקי מאוד
נתניה	8	1 נקי מאוד
הרצליה	2	2 נקי מאוד
חוף השרון		1 נקי מאוד
תל אביב-יפו	13	1 נקי מאוד
בת ים		1 נקי מאוד
ראשון לציון	6	1 נקי מאוד
גן רוה		1 נקי
אשדוד		1 נקי מאוד
אשקלון	1	1 נקי מאוד 1 בינוני
באר טוביה		1 בינוני
חוף אשקלון		2 נקי
אילת	3	1 נקי מאוד 2 נקי

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- פרופיל רצועות החוף
- מנגנוני ניהול
- כיווני פיתוח רצועת החוף והים
- שיתופי פעולה
- שימור טבע ואקולוגיה בחוף ובמים
- רצועת החוף והקהילה

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

• מנגנוני ניהול

מהו מנעד
השירותים
שהרשות
המקומית
מספקת?

סוגיות מרכזיות
בניהול: ניקיון,
הצלה, ניהול
מבקרים
ומשתמשים,
ממשק עם
עסקים, פיקוח
ואכיפה

האם קיימים
נוהלים, תקנות
או חוקי עזר?
מתי ולמה
גובשו?

האם הדרג
הפוליטי
מעורב?

איך מתחלקת
הסמכות על
החופים והים
בתוך ברשות?

איך מתחלקת
האחריות על
החופים והים?

- קיים מנעד גדול במנגנונים ובהתנהלות של רשויות החוף • חוסר בהירות ביחס לסמכויות ותחומי
- אחראיות • חלק גדול מהרשויות, בעיקר המועצות האזוריות מתקשות לתת מענה נאות לניהול החוף
- רמת תסכול גבוהה אצל רבים מבעלי התפקידים הנוגעים לחוף • יש שוני גדול בין מערכי הטיפול בחוף
- ובים בין הרשויות ככלל ובין המועצות האזוריות, המועצות המקומיות והערים • יש מגוון נוהלים ותקנות
- פנימיים שרשויות מתקינות אך כמעט לא מפיצות • רוב מנהלי החופים הם בעלי ידע וניסיון בדרך כלל אינם
- שותפים לקבלת החלטות

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- פרופיל רצועות החוף המוניציפליות
- מנגנוני ניהול
- כיווני פיתוח רצועת החוף והים
- שיתופי פעולה
- שימור טבע ואקולוגיה בחוף ובים
- רצועת החוף והקהילה

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

• כיווני פיתוח רצועת החוף והים

אתגרים
וסיכונים

הזדמנויות
נצפות

....חברות כלכליות,
עמותות תירות,
מנהלות מרינות,
מרכזי נופש
ושיט...מרכזי
מסחר ובילוי....

מה הם הנכסים
שהרשות
מנהלת
ברצועות החוף
והים?

מה
ההתייחסות
למרחב הים?

מנגנוני
הפיתוח וניהול
הפיתוח
בחופים

- אין הכוונה ברורה ביחס למנגנוני הפיתוח והניהול של רצועות חוף וים • רשויות מתקשות לזהות הזדמנויות לפיתוח מקיים של החוף והים • חברות כלכליות כערוץ מוצלח לניהול ופיתוח • הכלכלה הכחולה כהזדמנות • מעט יזמות בים • קושי בניהול יזמים

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- פרופיל רצועות החוף המוניציפליות
- מנגנוני ניהול
- כיווני פיתוח רצועת החוף והים
- שיתופי פעולה
- שימור טבע ואקולוגיה בחוף ובים
- רצועת החוף והקהילה

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

• כיווני פיתוח רצועת החוף והים

עם משרדי
ממשלה

עם ארגונים
אזרחיים

עם רט"ג

עם יחידות
סביבתיות או
איגודים

בין רשויות
סמוכות

- שיתופי פעולה בין מחלקות החוף לבין מחלקות וגורמים אחרים ברשויות תלוי מאוד ביחסים אישיים • מעט שיתופי פעולה ישירים בין רשויות • יוזמות מגיעות בדרך כלל מגורמים חיצוניים, בעיקר ארגוני סביבה • שיתופי פעולה טובים בתוך הרשויות עם ארגוני סביבה • קושי בשיתופי פעולה עם משרדי ממשלה •

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

• פרופיל רצועות החוף המוניציפליות

• מנגנוני ניהול

• כיווני פיתוח רצועת החוף והים

• שיתופי פעולה

• שימור טבע ואקולוגיה בחוף ובים

• רצועת החוף והקהילה

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

• כיווני פיתוח רצועת החוף והים

עומסים
ופגיעה בערכי
טבע

מעמד שימור
הטבע
ותפיסת
הקיימות
ברשות

דוגמאות
מוצלחות

פריסת
שמורות חוף
ושמורות
נוגעות חוף

מרחב
התייחסות
סקרי טבע:
חוף, ים

שכיחות סקרי
טבע

- שיתופי פעולה טובים עם ארגוני סביבה • היחידות הסביבתיות מובילות את הנושאים הסביבתיים
- אקולוגים מתחילים למלא תפקיד ברשויות • המרחב הימי פחות מטופל • רט"ג כמקור סמכות
- אי הסכמה בין גורמים שונים לרשות ביחס לימור מול פיתוח • רצון לאכרזה על שמורות ימיות:
הרצליה, נתניה, חוף השרון, מטה אשר, תל אביב יפו, אילת • התלהבות מיוזמות סביבתיות: חוף
ללא פלסטיק, דגל כחול....

אתגרים: בינוי וצמצום מרחבי המחיה, שינויי אקלים, קריסת המצוקים, מינים פולשים....

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- פרופיל רצועות החוף המוניציפליות
- מנגנוני ניהול
- כיווני פיתוח רצועת החוף והים
- שיתופי פעולה
- שימור טבע ואקולוגיה בחוף ובים
- רצועת החוף והקהילה

ניהול רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

• כיווני פיתוח רצועת החוף והים

האם קיימים
מנגנונים
קבועים
לשיתוף
הקהילה?
תקנים?

מהו היקף
שיתוף
הציבור
המבצע?

מהו מנעד
הפעילויות
שהרשות
המקומית
מספקת

האם
מתקיימת
פעילות עם
גורמי רווחה?

האם קיימות
תכניות
קהילתיות?
חינוך לים?

מול מי
עובדים
בהיבטים
קהילתיים

- ריבוי משתמשים • מעט שיתופי פעולה ישירים בין רשויות • מעט תכניות חינוך כלל רשותיות
- למרחב הים • שיתופי פעולה רבים עם גורמים אזרחיים לפעילות קהילתית • הנגשת החופים
- מעט מאוד שיתוף ציבור בניהול

תודה רבה

